

Polska współpraca na rzecz rozwoju

Raport roczny 2002

Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP

List Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Włodzimierza Cimoszewicza

Czy kraj, który do niedawna sam korzystał z pomocy zagranicznej jest dziś w stanie pomagać innym? Oto pytanie, na które Polska, jako odpowiedzialny członek społeczności międzynarodowej, odpowiada twierdząco. Przez długi czas to my korzystaliśmy z międzynarodowego wsparcia. Historyczne doświadczenie pozwala nam docenić wartość dobrze prowadzonych programów pomocowych. Polacy zawsze byli gotowi wspierać bardziej potrzebujących, nie tylko w chwilach kryzysowych, ale też w sposób systematyczny i zaplanowany. Dlatego stawiamy sobie za cel rozszerzenie zakresu i form świadczenia naszej pomocy zagranicznej.

Podpisując Deklarację Milenijną oraz Deklarację Polityczną i Plan Działania, przyjęty w trakcie Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju w Johannesburgu we wrześniu 2002 r., zobowiązaliśmy się uczestniczyć w przedsięwzięciach społeczności międzynarodowej zmierzających do rozwiązania problemów globalnych o charakterze gospodarczym, społecznym i humanitarnym. Świadczyć pomoc narodom i państwom rozwijającym się i przechodzącym proces transformacji, wierząc, że stanowi ona ważny instrument przezwycięzania globalnej luki rozwojowej. Podzielamy przekonanie, że włączanie się do międzynarodowej współpracy rozwojowej jest etycznym i moralnym obowiązkiem wszystkich krajów świata. Wydarzenia ostatnich lat potwierdzają, że tylko zrównoważony rozwój całej ludzkości oparty na współpracy tych, którzy mogą udzielić pomocy, z tymi, którzy jej potrzebują, pozwoli na zażegnanie zagrożeń o charakterze globalnym i zapewnienie pomysłności, stabilności i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Już niebawem Polska stanie się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. Chociaż nadal korzystać będziemy ze środków pomocowych UE dla przyspieszenia rozwoju naszego kraju, to także sami zamierzamy rozszerzyć zakres udzielanej przez nas pomocy zagranicznej. Przynależność do Unii Europejskiej nie tylko podniesie prestiż Polski w świecie, ale też zwiększy oczekiwania wobec nas jako dawcy pomocy rozwojowej. Część obowiązkowej składki do budżetu ogólnego Unii przekazywana będzie jako nasz wkład na rzecz międzynarodowej współpracy rozwojowej. Będziemy współpracować w zakresie wspólnej realizacji programów pomocowych świadczonych przez UE w krajach trzecich poprzez współfinansowanie wybranych programów oraz udział polskich ekspertów. Oznacza to, że Polska uzyska nowy kanał udzielania wsparcia bardziej potrzebującym.

Jednocześnie aktywnie rozwijamy własny system świadczenia pomocy rozwojowej. Nasze dotychczasowe doświadczenia wykorzystaliśmy przy opracowywaniu "Strategii polskiej współpracy na rzecz rozwoju". Strategia określać będzie ramy polskiej pomocy rozwojowej i humanitarnej oraz sposoby kształtowania polskiej polityki w tej dziedzinie, z uwzględnieniem naszych doświadczeń i możliwości. Zaangażowanie Polski w świadczenie pomocy rozwojowej i humanitarnej przekłada się już na wymierne rezultaty. Zrealizowane konkretne programy pomocowe dowodzą naszego zaangażowania i skuteczności w świadczeniu pomocy rozwojowej. Wierzmy, że solidarność międzynarodowa może przeobrażać świat. Jeżeli chociaż w niewielkim stopniu aktywność Polski w zakresie współpracy na rzecz rozwoju przyczyni się do zaspokojenia potrzeb najbardziej potrzebujących społeczności, to nasz cel zostanie osiągnięty.

Włodzimierz Cimoszewicz

Spis treści

List Ministra Włodzimierza Cimoszewicza

I:	Wyzwania i możliwości polskiej współpracy na rzecz rozwoju	3
II:	Cele, zasady i kierunki polskiej współpracy na rzecz rozwoju	4
III:	Organizacja programu pomocy rozwojowej	7
	Współpraca w ramach programu ODACE (CIDA)	
	Działalność fundacji "Wiedzieć Jak"	
IV:	Pomoc rozwojowa dla krajów Południa	9
V:	Wsparcie dla państw w okresie transformacji	13
VI:	Stypendia	18
VII:	Pomoc humanitarna	20
VIII:	Współpraca w ramach organizacji międzynarodowych	21
IX:	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	24
X:	Dobrowolne wpłaty na rzecz organizacji i funduszy wielostronnych	26
XI:	Dane statystyczne	27

Wyzwania i możliwości polskiej współpracy na rzecz rozwoju

W ciągu ostatnich kilku lat zaznaczył się wyraźny wzrost zainteresowania problematyką rozwoju, w tym w szczególności kwestią przezwyciężenia luki rozwojowej między krajami Północy i Południa. Jako kraj członkowski OECD i przystępujący do Unii Europejskiej, Polska pragnie włączyć się w wysiłki społeczności międzynarodowej zmierzające do osiągnięcia celów przyjętych w Deklaracji Milenijnej Narodów Zjednoczonych z 2000 r. Świadomość ogromu potrzeb rozwojowych dużej liczby krajów skłania Polskę do wzmożenia prac nad budowaniem własnej zdolności do świadczenia pomocy, by coraz skuteczniej włączać się w globalną walkę z plagami trapiącymi znaczną część ludzkości oraz przyczyniać się do rozwiązywania problemów globalnych o charakterze gospodarczym, społecznym i humanitarnym.

Wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej nastąpi wzrost oczekiwań wobec naszego kraju jako uczestnika międzynarodowej wspólnoty dawców pomocy. Jest to poważne wyzwanie, z którym Polska będzie się musiała zmierzyć. Dotyczy to przede wszystkim rozbudowania w naszym kraju systemu przekazywania pomocy zagranicznej opartego na sprawdzonych w świecie wzorcach i standardach. Odnosi się to także do wielkości przekazywanych środków. W 2002 roku łączna polska pomoc zagraniczna osiągnęła wartość ponad 29 mln USD, co stanowi około 0,02 % PKB. W krajach UE wskaźnik ten kształtuje się w przedziale wartości od 1,06 % do 0,15 %, a z przyjętych w marcu 2002 r. w Barcelonie zobowiązań wynika, że kraje Unii dążyć będą do podwyższenia średniej jego wartości z obecnych 0,33 % do 0,39 % PKB do 2006 roku. Osiągnięcie tego poziomu finansowania rozwoju możliwe jest w średnio-, jeśli nie w długoterminowej perspektywie. Niemniej już od 2004 roku na poczet polskiej pomocy rozwojowej zaliczana będzie część składki do budżetu unijnego (4-5%), Nasz kraj nasz stanie jednak przed koniecznością wygospodarowania znacznych dodatkowych środków także z własnego budżetu.

Niewątpliwym wyzwaniem jest również organizacja i koordynacja programów pomocowych świadczonych przez różne podmioty rządowe i pozarządowe, by były one skutecznie wykorzystane i właściwie adresowane. Polska współpraca rozwojowa realizowana jest na płaszczyźnie dwustronnej, jak i wielostronnej, co wymaga uzgadniania projektów i wysiłków pomocowych z innymi partnerami. Ministerstwo Spraw Zagranicznych przygotowało w związku z tym projekt Strategii Polskiej Współpracy na rzecz Rozwoju, która podejmuje zagadnienie uregulowania zarządzania i kierowania polityki współpracy rozwojowej, dzieląc zadania w tym zakresie między poszczególne resorty i inne podmioty. Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów 21 października 2003 r.

Atutem Polski w dziedzinie współpracy rozwojowej jest jej unikatowe doświadczenie związane ze skutecznym przejściem od gospodarki planowej do rynkowej oraz z budowaniem demokracji. Sukces polskiej transformacji nakłada na Polskę zobowiązanie do dzielenia się z innymi krajami przechodzącymi ten proces, w tym zwłaszcza z sąsiadami, wiedzą na temat sposobów dochodzenia do gospodarki rynkowej, tworzenia społeczeństwa obywatelskiego i przestrzegania praw człowieka. Również rosnący udział Polski w globalnej współpracy na rzecz rozwoju, wypływający z ducha solidarności z bardziej potrzebującymi i zgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami, które nasz kraj wziął na siebie, pozwoli zwiększyć jego zdolność oddziaływania na arenie międzynarodowej. Ugruntuje ponadto obraz Polski jako kraju, który nie zapomina o potrzebach innych regionów świata, pamiętając doskonale, że sam również korzystał i przez dłuższy czas będzie jeszcze korzystać z zagranicznych środków pomocowych.

Cele, zasady i kierunki polskiej współpracy na rzecz rozwoju

I. Cele i zadania polskiej współpracy rozwojowej.

Podstawowym celem polskiej współpracy rozwojowej zapisanym w Strategii Polskiej Współpracy na rzecz Rozwoju jest sprzyjanie osiągnięciu zrównoważonego rozwoju, w tym redukcji ubóstwa, w krajach korzystających z polskiej pomocy. Założenia polskiej współpracy rozwojowej zgodne są z Milenijnymi Celami Rozwoju, Deklaracją Polityczną i Planem Działania przyjętym w trakcie Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju we wrześniu 2002 w Johannesburgu, jak też z założeniami polityki rozwojowej Unii Europejskiej.

Do głównych zadań polskiej współpracy rozwojowej należy: wspieranie trwałego wzrostu gospodarczego, przestrzeganie praw człowieka, demokracji, rządów prawa i zasad dobrego zarządzania, promocja globalnego bezpieczeństwa i stabilności, przekazywanie doświadczeń z zakresu polskiej transformacji ustrojowej, rozwój potencjału ludzkiego, wspieranie rozwoju administracji publicznej i struktur lokalnych, ochrona środowiska naturalnego i zapobieganie problemom ekologicznym oraz udzielanie nadzwyczajnej pomocy humanitarnej i żywnościowej.

Współpraca na rzecz rozwoju, jako integralna część polityki zagranicznej i stosunków zewnętrznych Polski, służy jednocześnie realizacji podstawowych celów polskiej polityki zagranicznej: zapewnieniu bezpieczeństwa i stabilności państwa i jego obywateli, ochronie jego interesów oraz rozwojowi współpracy gospodarczej z krajami wszystkich kontynentów. Bezpieczeństwu Polski będzie służyć zapobieganie potencjalnym, konfliktogennym napięciom na linii Północ - Południe, naszym interesom gospodarczym - większe zaangażowanie krajów rozwijających się i w okresie transformacji w gospodarkę światową, w tym w wymianę handlową i inwestycyjną z naszym krajem, środowisku naturalnemu - identyfikacja i eliminowanie zagrożeń ekologicznych.

Istotnym efektem działań pomocowych jest promocja Polski w kręgach opiniotwórczych krajów-biorców jako państwa otwartego na współpracę, prężnego gospodarczo, stabilnego politycznie, interesującego kulturowo oraz dysponującego bogatymi zasobami ludzkimi. Szerzenie pozytywnej wiedzy o Polsce będzie pośrednio sprzyjać rozwojowi różnorodnych form współpracy kulturalnej, naukowej i technicznej oraz zwiększeniu wymiany osobowej.

2. Zasady polskiej współpracy rozwojowej.

Realizując politykę współpracy rozwojowej Polska dąży do oparcia jej na następujących zasadach:

- **Odpowiedzialność.** Każdy kraj jest odpowiedzialny za własny rozwój, stwarzając warunki sprzyjające mobilizacji wewnętrznych środków rozwojowych. Działania pomocowe społeczności międzynarodowej, w tym Polski, powinny mieć charakter uzupełniający. Szczególna odpowiedzialność za koordynację działań pomocowych spoczywa na administracji rządowej kraju-biorcy, która powinna opracować stosowne strategie zrównoważonego rozwoju i walki z ubóstwem.
- **Partnerstwo** między państwami - dawcami i biorcami oparte na poszanowaniu suwerenności, tradycji i kultury, międzynarodowej solidarności oraz wspólnej odpowiedzialności za realizację Milenijnych Celów Rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym.
- **Współpraca** między rządem RP a polskim społeczeństwem obywatelskim i sektorem przedsiębiorstw w realizacji działalności pomocowej.
- **Wszeczhonne podejście do problematyki rozwoju** uwzględniające elementy zrównoważonego rozwoju,
- **Zróżnicowanie form pomocy.** Polska będzie dostosowywać formy pomocy rozwojowej do potrzeb poszczególnych krajów rozwijających się i w okresie transformacji, by zapewnić jak najefektywniejsze wykorzystanie przyznanych środków.

Milenijne Cele Rozwoju

- Wyeliminowanie skrajnego ubóstwa i głodu (zredukowanie do 2015 r. o połowę liczby ludności żyjącej za mniej niż 1 dolara USA dziennie, oraz ograniczenie do 2015 r. o połowę liczby ludzi cierpiących głód);
- Zapewnienie powszechnej edukacji dla wszystkich dzieci na poziomie podstawowym do 2015 r.;
- Promocja równości płci i równouprawnienia kobiet (poprzez wyeliminowanie różnic między płciami w dostępie do edukacji podstawowej do roku 2005 i na wszystkich szczeblach edukacji do 2015 r.);
- Ograniczenie śmiertelności niemowląt o dwie trzecie do 2015 r.;
- Ograniczenie do 2015 r. liczby matek umierających przy porodzie o trzy czwarte;
- Zredukowanie o połowę do 2015 r. liczby osób żyjących z HIV/AIDS, chorujących na malarię lub inne choroby zakaźne;
- Poprawa stanu środowiska naturalnego Ziemi, poprzez integrację zasad trwałego rozwoju w programach i politykach poszczególnych krajów, odwrócenie tendencji wyczerpywania się zasobów, zmniejszenie o połowę do 2015 r. liczby ludzi żyjących bez dostępu do wody pitnej oraz znacząca poprawa do 2020 w zakresie jakości życia ludzi żyjących w slumsach;
- Rozwinięcie globalnej współpracy na rzecz rozwoju, poprzez rozwijanie otwartego, przewidywalnego niedyskryminacyjnego i przejrzystego światowego systemu handlowego, uwzględnienie specjalnych potrzeb krajów najmniej rozwiniętych, wyspiarskich i śródlądowych (zwłaszcza w zakresie dostępu do rynków krajów rozwiniętych, redukcji długów, zwiększenia pomocy rozwojowej), wszechstronne podejście do kwestii oddłużenia państw Południa, wypracowania strategii na rzecz zapewnienia pracy młodemu pokoleniu, zapewnienie dostępu do leków dla krajów rozwijających się oraz umożliwienie im korzystania z dobrodziejstw nowoczesnej technologii

3. Priorytetowe kierunki i dziedziny pomocy oraz kryteria ich wyboru.

3.1. Priorytetowe kierunki pomocy

W roku 2002 priorytetowe znaczenie w zakresie realizacji programów oraz projektów polskiej współpracy rozwojowej miały:

- **wybrane kraje rozwijające się**, z którymi Polska utrzymuje w miarę stabilny poziom stosunków
- **wybrane kraje realizujące procesy transformacji ustrojowej** Europy Wschodniej i Południowo Wschodniej

Wybór priorytetowych kierunków polskiej współpracy rozwojowej wynika z ogólnych założeń polskiej polityki zagranicznej, możliwości sfinansowania programów pomocowych, jak również ze szczegółowych uwarunkowań, w tym:

- **lokalnych potrzeb** w zakresie rozwoju
- **przestrzegania** praw człowieka, zasad państwa prawa i dobrego rządzenia
- **obecności i aktywności** polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, organizacji pozarządowych, instytucji kościelnych oraz przedsiębiorstw w kraju - biorcy, jak również technicznych możliwości udziału tych instytucji w planowaniu i realizacji działań pomocowych na terenie danego kraju lub regionu
- **istnienia programów** pomocy wielostronnej i dwustronnej, realizowanych przez organizacje międzynarodowe i inne państwa rozwinięte

3.2. Priorytetowe dziedziny wsparcia

Zamiarem Polski w 2002 roku było udzielanie zagranicznej pomocy rozwojowej w tych obszarach, w których potrzeby państw-biorców były największe i w których polskie instytucje publiczne oraz pozarządowe dysponowały przewagą komparatywną w stosunku do pozostałych uczestników międzynarodowej wspólnoty dawców pomocy. Naszą aktywność skupialiśmy w szczególności na: ochronie zdrowia, dostępie do wody pitnej, promocji edukacji, umacnianiu struktur lokalnych, wsparciu instytucji demokratycznych, poprawie efektywności administracji publicznej, rozwoju sektora prywatnego i prywatnej przedsiębiorczości, rozwoju współpracy transgranicznej oraz restrukturyzacji sektorowej.

Opracowana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Strategia Polskiej Współpracy na rzecz Rozwoju określa priorytetowe dziedziny wsparcia: redukcja ubóstwa, wspieranie trwałego wzrostu gospodarczego, promowanie praw człowieka, demokracji, rządów prawa i zasad dobrego rządzenia, globalnego bezpieczeństwa i stabilności, rozwój potencjału ludzkiego oraz ochronę środowiska.

Polska pomoc rozwojowa udzielana jest zgodnie z zasadami równości płci, rasy, wyznania, narodowości, języka oraz przekonań politycznych lub światopoglądowych.

Organizacja polskiego programu pomocy rozwojowej

Najważniejszą rolę w udzielaniu pomocy rozwojowej odgrywa Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu oraz Ministerstwo Finansów. W realizację programów pomocy rozwojowej zaangażowane są również polskie placówki dyplomatyczne.

Minister Spraw Zagranicznych

proceedzi politykę współpracy rozwojowej poprzez podległy mu resort spraw zagranicznych. Do jego zadań należy między innymi wypracowywanie założeń polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju. Minister Spraw Zagranicznych (poprzez wyznaczonego Podsekretarza Stanu w MSZ) ma być też, zgodnie z założeniami Strategii Polskiej Współpracy na rzecz Rozwoju, koordynatorem współpracy rozwojowej, realizowanej przez inne resorty i instytucje.

Minister Edukacji Narodowej i Sportu

jest odpowiedzialny za realizację polityki stypendialnej adresowanej do cudzoziemców, w tym także polskiego pochodzenia. MENiS zajmuje się całością spraw dotyczących zagranicznych studentów. Z danych statystycznych prowadzonych przez Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej wynika, że spośród 3094 studentów zagranicznych studiujących w Polsce w 2002 r. 2011 objętych było pewną formą finansowego wsparcia.

Minister Finansów

realizuje działania pomocowe dotyczące kredytów preferencyjnych, finansowania kojarzonego, kwestii oddłużeniowych oraz udziału Polski w międzynarodowych instytucjach finansowych, w tym w bankach regionalnych. Minister Finansów koordynuje udział Polski w inicjatywach międzynarodowych instytucji finansowych związanych z finansowaniem rozwoju. Do zadań Ministra Finansów należy również prowadzenie negocjacji umów oddłużeniowych oraz rządowych umów kredytowych z innymi krajami, oraz wykonywanie postanowień zawartych umów oddłużeniowych i kredytowych. Ponadto, Minister Finansów dokonuje wyboru krajów, którym mogą być udzielane polskie kredyty preferencyjne oraz wybiera projekty, które mogą być finansowane w ramach ww. kredytów zgodnie z wymogami UE i OECD.

Polskie placówki dyplomatyczne

pośredniczą we współpracy między władzami kraju przyjmującego a władzami RP dla szybkiej i efektywnej realizacji konkretnych projektów pomocowych. Zgodnie z założeniami "Strategii polskiej współpracy na rzecz rozwoju" do ich głównych zadań będzie należeć zapewnienie koordynacji polskich działań pomocowych z działaniami innych państw, przede wszystkim członków UE i OECD.

Współpraca w ramach programu ODACE (CIDA)

W kwietniu 2001 roku, Polska, Węgry i Czechy rozpoczęły współpracę z Kanadyjską Agencją Rozwoju Międzynarodowego (CIDA) w ramach programu pomocy rozwojowej dla Europy Środkowej (ODACE). Kanadyjska Agencja Rozwoju Międzynarodowego (CIDA), zaoferowała pomoc krajom Grupy Wyszehradzkiej w rozbudowie i usprawnieniu własnych programów pomocowych.

Współpraca polsko - kanadyjska w tym zakresie została formalnie zapoczątkowana 22 listopada 2002 r. na mocy podpisanego wówczas Memorandum of Understanding między MSZ a CIDA. Pomoc ze strony CIDA polega na wsparciu finansowym, dostarczaniu know-how i szkoleniu pracowników, którzy w przyszłości będą stanowić trzon polskiego systemu pomocowego, jak i na realizacji wspólnych projektów pomocowych w krajach trzecich.

Działalność Polskiej Fundacji Międzynarodowej Współpracy na rzecz Rozwoju "Wiedzieć Jak"

Polska Fundacja Międzynarodowej Współpracy na Rzecz Rozwoju "Wiedzieć Jak", działająca od 1998 roku pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego, ma za zadanie udzielanie pomocy technicznej - zgodnie z założeniami statutowymi - w ramach szeroko rozumianego przekazywania "know-how". Głównym celem Fundacji jest propagowanie w krajach przechodzących transformację ustrojową wiedzy dotyczącej zasad gospodarki rynkowej oraz doświadczeń związanych z reformowaniem polskiej gospodarki. Poza realizacją projektów Fundacja organizuje w wielu krajach wykłady polskich ekspertów dotyczące polskiej transformacji.

W roku 2002 Fundacja "Wiedzieć Jak", we współpracy z polskimi placówkami dyplomatycznymi, instytucjami polskimi w poszczególnych krajach oraz miejscowymi NGO zorganizowała serię wykładów polskich ekspertów w Bułgarii, Mołdawii, Kazachstanie, Azerbejdżanie, Rosji i na Ukrainie. Wśród projektów realizowanych przez Fundację dominuje problematyka związana z prywatyzacją, rozwojem małych i średnich przedsiębiorstw, współpracą transgraniczną, reformami sektorowymi oraz dostosowywaniem prawa do standardów europejskich.

Pomoc rozwojowa dla krajów Południa

Pomoc rozwojowa dla krajów Południa jest ważnym elementem polskiej współpracy z zagranicą, a jej znaczenie w najbliższej przyszłości będzie systematycznie rosnać. Polska kontynuuje rozpoczętą w 2001 roku pomoc dla Afganistanu, Kambodży i wielu państw afrykańskich, jak również tworzy nowe projekty dla państw potrzebujących wsparcia i pomocy. Projektami pomocowymi objęte zostały w roku 2002 m.in. takie państwa jak Mozambik, Zimbabwe, Zambia, Mali, Angola, Uganda, Demokratyczna Republika Konga oraz Rwanda.

W 2002 roku za polskie środki finansowe zostały zbudowane m.in. szkoły, szpitale, hospicja i studnie z ujęciami czystej wody. Ponadto, zorganizowano kilka kursów doszkalających dla dzieci i młodzieży. Poza bezpośrednią formą pomocy, Polska uczestniczy także w dobrowolnym finansowaniu wielostronnych funduszy nadzorowanych przez Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw człowieka oraz Wysokiego Komisarza NZ ds. Uchodźców. Polska dokonała wpłat na rzecz Funduszu Powierniczego na rzecz Bezpieczeństwa Personelu NZ, wspólnego Programu NZ ds. HIV/AIDS, Globalnego Funduszu ds. Walki z HIV/AIDS, Gruźlicą i Malarią, UNICEF, UNDP, WFP, UNRWA, Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji, Międzynarodowego Czerwonego Krzyża oraz Programu Zwalczenia Ślepoty Rzecznej. Większość projektów jest realizowanych przy pomocy organizacji pozarządowych takich jak np. Caritas Polska czy Polska Misja Medyczna.

Projekty zakończone:

Pomoc medyczna dla Afganistanu

Sfinansowanie transportu leków i środków medycznych o wartości 1 500 000 USD przeznaczonych dla uchodźców z Afganistanu w Pakistanie. Projekt został zrealizowany przez Polską Misję Medyczną.

Zespół Polskiej Misji Medycznej

Projekt pomocy dla Kambodży

Projekt polegał na sfinansowaniu budowy 3-klasowego budynku w zniszczonej przez powódź szkole w Chey Mongkul. Jest to kontynuacja pomocy udzielonej przez MSZ w 2000 roku, kiedy to środki pomocowe zostały przeznaczone na odbudowę szkoły podstawowej w prowincji Kandal oraz w 2001 roku, kiedy to zakupiono i przekazano uczniom pomoce szkolne.

Otwarcie szkoły w Chey Mongkul

Dzieci w szkole w Chey Mongkul

Projekt pomocy dla Autonomii Palestyńskiej

Projekt obejmował wyposażenie laboratorium komputerowego w Gimnazjum Dziewczęcym im. Omara Ibn Khattaba w Beit Lahia, w północnej części Strefy Gazy. Laboratorium komputerowe pozwoli na wykorzystanie nowych technologii i zasobów internetu w procesie edukacyjnym. Z pracowni komputerowej będzie korzystało ok. 750 uczennic w wieku od 19 do 15 lat.

Projekty realizowane:

Pomoc medyczna dla Afganistanu

Zespół Polskiej Misji Medycznej od 28 grudnia 2002 r. przebywa na pograniczu afgańsko-pakistańskim. Celem projektu jest poprawa sytuacji zdrowotnej kobiet ciężarnych i noworodków przebywających w obozach dla uchodźców w Pakistanie i Afganistanie, w rejonie pomiędzy Quettą a Kandaharem. Projekt obejmuje stworzenie izb porodowych w istniejących szpitalach na pograniczu afgańsko - pakistańskim, szkolenie personelu w zakresie zasad postępowania w opiece nad ciężarną w okresie okołoporodowym, opiece nad noworodkiem, postępowaniu w stanach zagrożenia życia ciężarnej i noworodka; szkolenie kobiet przebywających w obozach dla uchodźców w zakresie podstawowej pomocy medycznej ciężarnym w okresie poporodowym. Wypożyczenie dla izb porodowych otrzymają cztery szpitale: w Spin-Boldak i Kandaharze na terenie Afganistanu oraz w Quettie i Chamanie po stronie pakistańskiej.

Projekt jest realizowany przez Polską Misję Medyczną.

Przed szpitalem w Spin-Boldak

Wnętrze szpitala

Projekt pomocowy dla Demokratycznej Republiki Konga

Celem projektu jest poszerzenie bazy lokalowej Ośrodka Zdrowia Mulambi-Burhinyi o sale szpitalne. W Ośrodku Zdrowia, który prowadzą polskie zakonnice ze Zgromadzenia Sióstr Służek N.M.P. Niepokalanej prowadzona jest działalność o charakterze profilaktycznym - dożywianie dzieci, szczepienia ochronne, konsultacje dla kobiet ciężarnych, leczniczym - leczenie szpitalne, konsultacje chorych, porody oraz rehabilitacyjnym. Projekt realizowany jest przez Caritas Polska.

Projekty pomocowe dla Zimbabwe oraz Zambii

Planowane projekty realizowane przez polskich misjonarzy zakładają m.in. budowę boiska do siatkówki i koszykówki w ośrodku dla młodzieży i szkole średniej prowadzonej przez Zgromadzenie Salezjanów, wykończenie osiedla dla dzieci w sierocińcu i hospicjum prowadzonym przez siostry Służebniczki Starowiejskie, zakup sprzętu komputerowego dla szkoły oraz sprzętu fotograficznego dla ośrodka dla bezrobotnej młodzieży prowadzonym przez Zgromadzenie Werbistów.

Projekt pomocy dla Mali

Planowany projekt zakłada pobudowanie szkoły w jednej z najbiedniejszych dzielnic Bamako - stolicy państwa. Zadanie zostało zlecone do realizacji Malijskiemu Stowarzyszeniu Absolwentów Polskich Szkół.

Gra w piłkę - Bamako, Mali

Projekt pomocy dla Mozambiku

Projekt pomocy jest odpowiedzią na katastrofalną sytuację żywnościową panującą w państwach położonych w południowej części kontynentu afrykańskiego. W ramach projektu zostanie wybudowanych 10 studni w prowincji Gaza, dotkliwie dotkniętej panującą klęską suszy.

Wsparcie dla państw w okresie transformacji

Zgodnie z zakładanymi kierunkami współpracy na rzecz rozwoju, Polska realizuje projekty pomocy rozwojowej i humanitarnej na rzecz państw rozwijających się i w okresie transformacji. Wykorzystując polskie doświadczenia nagromadzone w procesie przemian ustrojowych w latach 90-tych Polska kontynuuje pomoc w tworzeniu demokratycznych struktur władzy oraz budowy społeczeństwa obywatelskiego. W 2002 r. priorytetowe znaczenie w tym zakresie miała dalsza współpraca z państwami bałkańskimi i krajami sąsiednimi.

Konferencja pt. Euroregiony i współpraca transgraniczna w Nowej Europie

Konferencja odbyła się w dniach 14-15 grudnia 2002 r. Celem projektu było przekazanie polskich doświadczeń w kształtowaniu współpracy transgranicznej z sąsiadującymi krajami i regionami, rozwijaniu społeczeństwa obywatelskiego i instytucji lokalnej demokracji, aktywizacji gospodarczej obszarów przygranicznych, jak również budowie euroregionów. Celem projektu było również stworzenie przedstawicielom państw Europy Południowo-Wschodniej nieformalnego forum wymiany poglądów na temat przydatności tych doświadczeń w regionie Bałkanów. Projekt zrealizowany został przez Polską Fundację Międzynarodowej Współpracy na Rzecz Rozwoju: "Wiedzieć Jak" na zlecenie MSZ.

Międzynarodowa konferencja "Ukraina w Europie"

Konferencja została zorganizowana w dniach 15-16 października 2002 r. i poruszała kwestie takie jak miejsce Ukrainy w zjednoczonej Europie, doświadczenia Polski z zakresu dostosowywania systemu prawnego, gospodarczego i politycznego Polski do standardów UE oraz perspektywy współpracy UE z Ukrainą.

Pierwszy dzień konferencji

Pakiet pomocowy dla Ukrainy

Pakiet pomocowy dla Ukrainy, który dot. przekazywania polskiego doświadczenia z okresu transformacji w różnych dziedzinach gospodarki, składała się z kilku modułów.

Moduł I:

Integracja europejska i polskie doświadczenia przedakcesyjne do UE - polskie doświadczenia w dostosowaniu prawa oraz struktur instytucji państwowych

Projekt został zrealizowany przez Fundację "Wiedzieć Jak" w dniach 23-30 października 2002 r. w Warszawie. Polegał na przeszkoleniu 10 urzędników z ukraińskich ministerstw w polskich urzędach i instytucjach oraz odpowiednich departamentach zajmujących się integracją europejską i dostosowywaniem polskiego prawodawstwa do prawa UE. W ramach projektu zorganizowano dwudniowe seminarium w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej, wizytę w Punkcie Informacji UE, działającym przy Przedstawicielstwie komisji Europejskiej oraz spotkanie z przedstawicielami komisji Europejskiej Sejmu i Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej Senatu oraz Biura Integracji Europejskiej w Kancelarii Prezydenta RP. Ponadto, stażystom zorganizowano wizyty w redakcjach głównych polskich dzienników ("Gazety Wyborczej" i "Rzeczpospolitej"), Urzędzie Miasta Warszawy oraz w Fundacji Rozwoju Gminy Żelów. Celem tych wizyt studyjnych było bezpośrednio zapoznanie się przez ich uczestników z procesem dostosowania administracji wszystkich szczebli do wymogów członkostwa Polski w UE oraz z problemami związanymi z informowaniem społeczeństwa o procesie integracji europejskiej.

Moduł II:

Reforma przemysłu węglowego - polskie doświadczenia 1990 - 2002

Projekt został zrealizowany przez Fundację "Wiedzieć Jak" we współpracy z Instytutem Studiów Wschodnich od października do grudnia 2002 r. w miastach Katowice, Bytom i Gliwice. Celem projektu było zapoznanie ukraińskich specjalistów z przebiegiem realizowanej od 1990 r. reformy przemysłu węglowego w Polsce oraz aktualnymi problemami branży węglowej. Elastyczny charakter projektu pozwalał na dokonywanie korekt programu szkoleń w zależności od zainteresowań i potrzeb uczestników.

Projekt obejmował wizyty studyjne, warsztaty szkoleniowe, wykłady oraz seminaria dla 29 ukraińskich specjalistów z regionów czerwonogródzkiego, donieckiego i łuchańskiego. Projekt został przygotowany i wdrożony przy aktywnym udziale partnerów ukraińskich, w tym m.in. Agencji Restrukturyzacji Przemysłu Węglowego, kopalń i holdingów węglowych, jak również przedstawicieli lokalnej administracji, szkół wyższych i prasy regionalnej.

W ramach projektu zrealizowano cztery moduły szkoleniowe. W części teoretycznej przeprowadzono wykłady i seminaria nt. wybranych zagadnień z zakresu funkcjonowania sektora wydobywania węgla kamiennego w Polsce w latach 1990 - 2002., w tym m.in. zarządzania przemysłem węglowym, jako restrukturyzacji, przekształceń własnościowych w sektorze, finansowania reformy górnictwa, ochrony środowiska, bezpieczeństwa i ratownictwa w górnictwie oraz współpracy ze związkami zawodowymi.

W części praktycznej zorganizowane zostały wizyty studyjne i seminaria problemowe w Państwowej Agencji Restrukturyzacji Węgla Kamiennego S.A., Centrali Stacji Ratownictwa górniczego w Bytomiu, czynnych i zamkniętych kopalniach oraz 2 firmach związanych z górnictwem.

Moduł III:

Wsparcie dla samorządu lokalnego i administracji publicznej - Przez jakość do Partnerstwa

Projekt został zrealizowany przez Fundację "Wiedzieć Jak" przy współpracy Fundacji "Młoda Demokracja" w dniach 12 - 17 listopada 2002 r. w Lublinie. W konferencji brali udział przedstawiciele Urzędu Miejskiego i Rady Miasta w Berdiańsku, organizacji pozarządowych i wyższych uczelni Berdiańska. Projekt został zrealizowany poprzez wizyty studyjne, warsztaty szkoleniowe.

Moduł IV:

Szkolnictwo prywatne - płatne szkoły wyższe

Projekt został przełożony. Środki na jego realizację zostały wykorzystane przy realizacji międzynarodowej konferencji "Ukraina w Europie".

Moduł V:

Rola i zadania mediów lokalnych w popularyzacji idei reform i budowie społeczeństwa obywatelskiego

Projekt został zrealizowany przez Fundację "Wiedzieć Jak" we współpracy z Fundacją Gminy Żelów oraz Centrum Doradztwa Rolniczego i Obszarów Wiejskich Poświętne, w dniach 15 - 21 grudnia 2002 r. w Warszawie, Żelowie i Płońsku.

Projekt został realizowany w formie wizyt studyjnych i warsztatów szkoleniowych

Pakiet pomocowy dla Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej

Projekt został zrealizowany w dniach 25-26 października 2002 r. oraz w dniach 15-16 listopada 2002 r. w Kaliningradzie i Olsztynie, a wzięło w nim udział łącznie 80 osób. W jego ramach zorganizowano dwudniowe seminarium poświęcone małym i średnim firmom oraz inwestycjom w północno-zachodnim regionie Rosji z perspektywy Kaliningradu. Zorganizowano też dwudniową konferencję nt. doświadczeń polskiej transformacji gospodarczej na przykładzie małych i średnich przedsiębiorstw.

W ramach seminarium odbyły się spotkania z przedstawicielami władz Obwodu, przedstawicielami władz RP w Kaliningradzie oraz z reprezentantami organizacji pozarządowych i sektora prywatnego. Konferencja zaś dotyczyła rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, roli sektora MSP w transformacji na obszarze b. WNP, oraz ich roli we współpracy regionalnej i integracji europejskiej.

Międzynarodowy Pakiet Pomocowy - Znaczenie współpracy biznesu i organizacji pozarządowych w budowie społeczeństwa obywatelskiego i gospodarki rynkowej podczas XII Forum Ekonomicznego w Krynicy

Projekt został zrealizowany przez Fundację "Wiedzieć Jak" we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów (KPRM), Instytutem Wschodnim, Fundacją Edukacji dla Demokracji, Polsko - Amerykańską Fundacją Wolności oraz Fundacją IDEE w Warszawie i Krynicy Górskiej, w dniach 5-7 września 2002 r. W całym projekcie wzięło udział ponad 1300 osób, z czego Fundacja sfinansowała z dotacji KPRM pobyt 23 uczestników z państw WNP oraz Rumunii.

Projekt miał formę dyskusji panelowej, która dotyczyła takich kwestii, jak analiza doświadczeń sektora NGO w krajach regionu i ich rola w kontynuacji transformacji ustrojowej oraz współpraca biznesu i organizacji pozarządowych. W toku dyskusji odnoszono się m.in. do kwestii kształtowania proreformatorskich postaw społecznych poprzez przekazywanie wiedzy o demokratycznych zmianach w życiu publicznym i gospodarczym, budowie i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, idei demokracji i decentralizacji zarządzania państwem i gospodarką, a także rozwoju współpracy i kontaktów między organizacjami pozarządowymi z krajów Europy Środkowo Wschodniej oraz państw b. ZSRR.

Międzynarodowy Pakiet Pomocy - Rozbudowa Biblioteki Polskich aktów Legislacyjnych w wersji elektronicznych o dokumenty związane z rządowym pakietem "Przedsiębiorczość - Rozwój - Praca" oraz przyjmowaniem europejskiego *acquis communautaire*

Celem projektu było upowszechnienie wiedzy na temat polskiej transformacji poprzez internet za pośrednictwem programu distance teaching.

W ramach projektu została poszerzona utworzona w latach poprzednich internetowa Biblioteka Polskich Aktów Legislacyjnych w wersji rosyjskiej i ukraińskiej - przetłumaczono materiały zaczerpnięte głównie z pakietu "Przedsiębiorczość - Rozwój - Praca" oraz dotyczące polskiej drogi do UE w aktach prawnych, uchwałach, memorandumach i zarządzeniach

Ponadto, Fundacja "Wiedzieć Jak" we współpracy z polskimi placówkami dyplomatycznymi, instytucjami polskimi w poszczególnych krajach oraz miejscowymi NGO, zorganizowała serię wykładów polskich ekspertów w Bułgarii, Mołdawii, Kazachstanie, Azerbejdżanie i na Ukrainie. dotyczących polskich doświadczeń z okresu transformacji.

Projekty polskiej pomocy rozwojowej dla państw bałkańskich

Budowanie strategii władz lokalnych i organizacji pozarządowych (Macedonia)

Celem projektu było zintensyfikowanie współpracy pomiędzy władzami lokalnymi i lokalnymi organizacjami pozarządowymi na terenie wybranych macedońskich gmin. W ramach projektu zorganizowano sześć szkoleń dla przedstawicieli władz lokalnych i lokalnych organizacji pozarządowych. Projekt zrealizowany został przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej na zlecenie MSZ.

Kobiety w akcji

Projekt powstał jako odpowiedź na potrzeby młodych liderek organizacji pozarządowych z Kosowa. Jego celem było wzmocnienie potencjału organizacyjnego kosowskich organizacji tworzonych lub kierowanych przez kobiety tak, aby były one zdolne do samodzielnej realizacji projektów odpowiadających potrzebom społeczności lokalnych i wykorzystujących ich potencjał poprzez budowę lokalnych koalicji i sieci sojuszników. W ramach projektu przeprowadzono szkolenie "Jak się wziąć do dzieła" oraz zorganizowano podróż studialną do Polski.- Projekt zrealizowany na zlecenie MSZ przez Fundację "Partners" Polska.

Szkoły Plus łączcie się

Projekt był kontynuacją działań rozpoczętych w 2001 roku. Celem projektu w roku 2002 było zagęszczenie i wzmocnienie sieci społecznych Szkół Plus oraz przygotowanie ich do samodzielnego działania oraz realizacji przez nie, w dalszym etapie, projektów transgranicznych. W ramach projektu przeszkolono lokalnych trenerów organizacji pozarządowych oraz zorganizowano konferencję reprezentantów Szkół Plus w Budwie. Projekt został zrealizowany przez Małopolskie Towarzystwo Oświatowe na zlecenie MSZ.

Stypendia

Polska może się pochwalić długoletnią, bo sięgającą lat 50-tych ubiegłego stulecia, tradycją udzielania pomocy rozwojowej w postaci fundowania stypendiów edukacyjnych dla obcokrajowców, zwłaszcza pochodzących z krajów rozwijających. Jednak w ciągu ostatniej dekady największą grupę zagranicznych studentów naszych wyższych uczelni stanowili obywatele krajów sąsiedzkich Europy Środkowej i Wschodniej. Ocenia się, że do chwili obecnej dyplomy poświadczające uzyskanie wyższego wykształcenia otrzymało na polskich uczelniach 20 - 30 tys. obcokrajowców. Sukces polskiej transformacji ustrojowej przyczynił się bez wątpienia do znacznego zwiększenia zainteresowania polskimi uczelniami ekonomicznymi ze strony zagranicznych studentów. Do roku 1989 większym powodzeniem cieszyły się kierunki takie jak: medycyna, studia politechniczne, matematyka i nauki przyrodnicze.

W roku 2002 Polska przeznaczyła na kształcenie cudzoziemców w szkołach wyższych kwotę 84.939.525 PLN (20.818.677,6 USD). Z tej kwoty większość trafiła do kieszeni studentów z krajów rozwijających się oraz krajów w procesie transformacji ustrojowej. Według danych Biura Uznanwalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej, 18.504.588 PLN wydanych zostało na kształcenie studentów ukraińskich, 14.870.928 PLN na studentów białoruskich, zaś 6.870.457 PLN - na studentów z Kazachstanu.

Liczba zagranicznych studentów na polskich uczelniach sięgnęła w 2002 roku 3094 osób. Kolejnych 658 stypendystów stanowili doktoranci, podyplomowe staże medyczne ukończyło 29 osób, natomiast specjalizacje medyczne - 80. Następnie staże habilitacyjne i staże powyżej 10 miesięcy odbyło 217 osób, letnie kursy j. Polskiego - 216, zaś staże krótsze niż 9 miesięcy i wizyty naukowe - 169. 384 studentów uczęszczało też na studia semestralne.

Główni adresaci stypendiów w 2002 roku

Studia magisterskie

Ukraina	572
Rosja	217
Białoruś	124
Wietnam	120
Bułgaria	74
Albania	55
Mongolia	53
Palestyna	49
Laos	44
Kenia	26
Syria	24
Kazachstan	36
Dem. Rep. Kongo	18
Nigeria	16
Rumunia	16
Kamerun	14
Angola	13
Armenia	13
Jugostawia/RSC	13

Studia doktoranckie

Ukraina	217
Wietnam	26
Jemen	25
Rosja	24
Syria	20
Egipt	18
Bułgaria	9
Chiny	7
Irak	6
Libia	6
Mongolia	6
Sudan	6
Iran	5
Mali	5
Nigeria	5
Algieria	4
Palestyna	4
Rumunia	4
Tunezja	4

Pomoc humanitarna

W imię solidarności międzynarodowej Polska udziela nadzwyczajnej pomocy humanitarnej państwom dotkniętym klęskami żywiołowymi, anomaliami pogodowymi, konfliktami zbrojnymi lub migracjami uchodźców. W 2002 r. Polska udzieliła pomocy w formie wysłania ekip ratunkowych, dostaw sprzętu specjalistycznego, medycznego i lekarstw dla Republiki Czeskiej, a w formie przekazania środków finansowych dla Syrii. Pomagaliśmy też w usuwaniu skutków powodzi w Niemczech.

Od początku funkcjonowania polskiego programu pomocowego Polska wpłaca dobrowolne składki do budżetów organizacji oraz programów i funduszy systemu Narodów Zjednoczonych (międzynarodowych) realizujących operacyjne działania humanitarne, takich jak Światowy Program Żywnościowy (WFP), UNDP, UNHCR, UNICEF czy UNAIDS. W przekazywanie zagranicznej pomocy humanitarnej silnie zaangażowane są też polskie organizacje pozarządowe.

Pomoc dla Czech i Niemiec

W związku z katastrofalną powodzią, która nawiedziła Czechy w 2002 r., MSZ we współpracy z Polską Misją Medyczną zorganizował transport pomocy medycznej dla rejonu Litomierzyc, Boguszowic i Teresina. Zakupiono szczepionki przeciwko żółtaczce, środki dezynfekujące, czyszczące oraz do zwalczania insektów, jak również urządzenia do pochłaniania wilgoci i osuszania budynków.

MSZ udzielił również wsparcia finansowego (300 000 PLN) akcji pomocy humanitarnej i zorganizowania akcji ratowniczej dla Czech i Niemiec przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej. W akcji likwidowania skutków powodzi na terytorium Czech uczestniczył zespół 120 strażaków i 18 samochodów. Ponadto zespół złożony z 20 ratowników PSP i 20 samochodów uczestniczył w likwidowaniu skutków klęski żywiołowej na terenie miasta Drezna.

Pomoc z darami dla czeskich powodziar

Przedszkole Hals w Passawie (Dolna Bawaria)

Pomoc dla Syrii

Pomoc została udzielona w związku z przerwaniem tamy w Zayzoun. W wyniku katastrofy zginęło 25 osób, 25 000 zostało pozbawionych dachu nad głową, zostały podtopione 4 miejscowości, a 380 domów zostało całkowicie zniszczonych. Straty oszacowano na dziesiątki milionów dolarów amerykańskich. Za środki finansowe polskiej pomocy (41 685 PLN) został zakupiony sprzęt komputerowy, który zainstalowano w oświatowym centrum kształcenia informatycznego w odbudowywanej miejscowości Zayzoun.

Współpraca rozwojowa w ramach organizacji międzynarodowych

Udział Polski w międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju z roku na rok się powiększa. Udzielając pomocy rozwojowej Polska współpracuje z wieloma organizacjami międzynarodowymi, których jest członkiem. Polska wspiera finansowo organizacje, których działania zgodne są z celami i zasadami polskiej polityki rozwojowej.

Polska przywiązuje dużą wagę do współpracy w ramach Systemu Narodów Zjednoczonych, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Grupy Banku Światowego oraz Światowej Organizacji Handlu. Jednak najistotniejszym forum współpracy wielostronnej w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju stanowić będzie dla naszego kraju w najbliższej przyszłości Unia Europejska.

Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej część (4-5%) obowiązkowej składki do budżetu ogólnego będzie zaliczana jako nasz wkład na rzecz współpracy rozwojowej. Dodatkowo Polska będzie uczestniczyła w projektach objętych Układem z Cotonou, wpłacając odpowiednią kontrybucję do X Europejskiego Funduszu Rozwoju (EDF). Współfinansowanie i współdecydowanie o polityce rozwojowej UE oznacza dodanie nowego kanału przekazywania pomocy rozwojowej.

Współpraca w ramach systemu NZ

Zasady, na jakich oparta jest współpraca w ramach systemu NZ są następujące:

- Uznanie przez Polskę wiodącej roli instytucji systemu Narodów Zjednoczonych w promowaniu globalnej współpracy rozwojowej oraz implementacji zasad zrównoważonego rozwoju.
- Działania Polski na rzecz zwiększenia skuteczności NZ w realizowaniu projektów i programów pomocy rozwojowej oraz w wypracowywaniu powszechnie obowiązujących standardów współpracy na rzecz rozwoju.
- Uznanie Milenijnych Celów Rozwoju, takich jak: ochrona środowiska, prawa człowieka, walka z ubóstwem, równość płci czy bezpieczeństwo żywnościowe za nieodłączne elementy rozwoju i podstawowe punkty odniesienia w poszczególnych dziedzinach współpracy rozwojowej.
- Ścisła współpraca z koordynatorami działalności systemu NZ w państwach-biorcach oraz z miejscowymi biurami Programu Rozwoju Narodów Zjednoczonych (UNDP).

Współpraca w ramach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Współpraca ta opiera się na następujących zasadach:

- Kierowanie się przez Polskę w pracach nad strategią współpracy na rzecz rozwoju oraz rozwiązaniami instytucjonalnymi zasadami i kryteriami OECD.
- Aktywne uczestnictwo w pracach organów OECD podejmujących problematykę pomocy dla krajów rozwijających się i w okresie transformacji oraz szeroko pojętego dialogu Północ - Południe.
- Dążenia Polski do spełnienia kryteriów członkostwa i przystąpienia w perspektywie średnioterminowej do Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC) jako głównej platformy współpracy państw OECD w dziedzinie pomocy rozwojowej.
- Wspieranie działań zmierzających do zapewnienia możliwie najszerszej implementacji rekomendacji i wytycznych OECD w zakresie współpracy rozwojowej w programach i projektach pomocowych państw członkowskich, w tym realizowanych przez Polskę.
- Udzielanie preferencyjnych kredytów eksportowych zgodnie z wypracowanymi w OECD zasadami "Porozumienia o wytycznych dotyczących oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych".

Współpraca w ramach Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego

Inicjatywa HIPC (Heavily Indebted Poor Countries)

- Program HIPC powstał w 1996 r. i jest jedną z najważniejszych form pomocy krajów wysoko rozwiniętych i międzynarodowych instytucji finansowych dla krajów.
- Wkład Polski do programu HIPC obejmuje:
 - a) nie oprocentowaną pożyczkę NBP na rzecz MFW na 20 lat w wysokości 7,073 mln SDR przekazaną 12 czerwca 2000 r.
 - b) darowiznę z budżetu państwa o wysokości 5 mln SDR na rzecz finansowania inicjatywy HIPC przez MFW. Darowizna została rozłożona na lata 2000 - 2004. W 2002 przekazano równowartość 6.400.000 PLN
- Wystąpienie w styczniu 2002 do Mozambiku o uzgodnienie programów pomocowych w związku ze spełnieniem przez ten kraj odpowiednich kryteriów (osiągnięcie tzw. "completion point")

Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju (International Development Association - IDA)

- Uczestnictwo Polski w realizacji celów statutowych tej organizacji polegających na wspieraniu ze środków pochodzących od członków-donatorów rozwoju gospodarczego najbiedniejszych krajów świata.
- Przekazanie w 2002 roku 1.037.000 SDR na realizację przez Stowarzyszenie pomocy rozwojowej dla najbiedniejszych krajów.

Polskie propozycje dotyczące skierowania pomocy rozwojowej do krajów w procesie transformacji w ramach "Wymiaru Wschodniego" Unii Europejskiej

Na przełomie 2002 i 2003 roku Polska zwróciła się do Unii Europejskiej z projektem ustanowienia jej "Wschodniego Wymiaru". Celem tej inicjatywy ma być zwiększenie zaangażowania krajów powiększonej Unii w krajach przechodzących transformację ustrojową w Europie Wschodniej, w tym zwłaszcza w Rosji, Mołdawii, na Ukrainie i Białorusi. Propozycje zgłaszane przez Polskę w ramach tej inicjatywy obejmują m.in.:

- Stworzenie średniokresowego Planu Działania dla "Wschodniego Wymiaru" i indywidualnych Planów Działania dla poszczególnych krajów
- Lepszą koordynację i synergię istniejących programów INTERREG i TACIS CBC
- Utworzenie Europejskiego Funduszu Demokracji lub Europejskiego Funduszu Wolności dla ułatwienia przekazywania pomocy krajom Europy Wschodniej
- Powołanie Europejskiego Korpusu Pokoju
- Utworzenie Europejskiego Programu Stypendialnego dla studentów oraz Europejskiego Programu Praktyk dla absolwentów uczelni wyższych z krajów objętych "Wschodnim Wymiarem", a także prowadzenie wspólnych projektów badawczych
- Pomoc w budowaniu instytucji demokratycznych w postaci wizyt studyjnych, projektów twinningowych, doradztwa, staży w instytucjach europejskich, współfinansowania projektów współpracy transgranicznej
- Stworzenie gęstej sieci Europejskich Centrum Informacji w krajach objętych "Wschodnim Wymiarem"
- Wsparcie dla sektora MSE w postaci tworzenia inkubatorów biznesu oraz powołania Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego dla Europy Wschodniej

Obecnie w polskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych opracowywane są szczegóły proponowanych działań, w tym treść Planów Działania dla poszczególnych krajów Europy Wschodniej.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Najważniejszym partnerem wspierającym polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz inne instytucje realizujące zadania z zakresu współpracy rozwojowej są niewątpliwie organizacje pozarządowe (NGO). Rola NGO jest trudna do przecenienia. Ze względu na stopień zaangażowania swoich członków, zdobyte doświadczenie i umiejętności oraz elastyczność działania stanowią one często najlepszy instrument udzielania pomocy doraźnej czy rozwojowej, jak też rozpoznawania najbardziej palących potrzeb lokalnych społeczności. Z tego też względu polskie instytucje rządowe zajmujące się świadczeniem pomocy rozwojowej korzystają w szerokim zakresie z usług sektora NGO, głównie w postaci finansowania przedsięwzięć pomocowych w obszarach wspólnego zainteresowania. W przyszłości przewiduje się zwiększanie udziału projektów zleconych przez MSZ w całości projektów finansowanych ze źródeł publicznych, a realizowanych przez organizacje pozarządowe.

W roku 2002, jak i w poprzednich latach, znaczna liczba polskich organizacji pozarządowych była zaangażowana w udzielanie pomocy rozwojowej i humanitarnej głównie w takich obszarach jak: promocja demokracji, gospodarki rynkowej i społeczeństwa obywatelskiego, rozwój potencjału ludzkiego, ochrona zdrowia, edukacja, dostarczanie wody pitnej oraz żywności. Wiele owych działań wspieranych była finansowo przez polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Spośród realizowanych przedsięwzięć na szczególną uwagę zasługują zwłaszcza następujące projekty:

W roku 2002, jak i w poprzednich latach, znaczna liczba polskich organizacji pozarządowych była zaangażowana w udzielanie pomocy rozwojowej i humanitarnej głównie w takich obszarach jak: promocja demokracji, gospodarki rynkowej i społeczeństwa obywatelskiego, rozwój potencjału ludzkiego, ochrona zdrowia, edukacja, dostarczanie wody pitnej oraz żywności. Wiele owych działań wspieranych była finansowo przez polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Spośród realizowanych przedsięwzięć na szczególną uwagę zasługują zwłaszcza następujące projekty:

- Kontynuacja trwającego od 2000 roku zaangażowania w udzielanie pomocy dwóm społecznościom lokalnym w Kosowie: albańskiej w miejscowości Kacanik i serbskiej w miejscowości Strpce. Działalność ta sfinansowana została przez MSZ, Polską Akcję Humanitarną (PAH) oraz Ford Foundation.
- Odbudowa przez Polską Akcję Humanitarną Soofi Islami School w Kabulu, rozpoczęta 22 czerwca 2002 roku.
- Stała misja PAH w Groznm, będąca jedynym dostawcą wody dla 80 tys. mieszkańców
- Pomoc żywnościowa dla dzieci w Rwandzie i na Syberii świadzona przez Caritas Polska. Organizacja ta organizowała również w 2002 roku obozy wakacyjne dla dzieci z Kazachstanu, Białorusi, Ukrainy, Rosji, Rumunii, Litwy, Łotwy, Mołdawii
- Stworzenie nowoczesnych izb porodowych dla kobiet - uchodźców afgańskich na terytorium Pakistanu. Projekt ten zrealizowany był przez Polską Misję Medyczną przy współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP, którego wkład finansowy wyniósł 250 tys. USD
- Małopolskie Towarzystwo Oświatowe, przy współpracy i na zlecenie MSZ, uczestniczyło w projekcie zagęszczania i wzmacniania sieci społecznych Szkół Plus na Bałkanach. Projekt obejmował szkolenia oraz konferencję reprezentantów Szkół Plus w Budwie, w Czarnogórze (17-22 IX 2002)

- Fundacja Edukacja dla Demokracji, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności oraz Fundacja IDEE współuczestniczyły w organizowaniu XII Forum Ekonomicznego w Krynicy na temat znaczenia współpracy biznesu i organizacji pozarządowych w budowie społeczeństwa obywatelskiego i gospodarki rynkowej
- Zlecenie przez MSZ Malijskiemu Stowarzyszeniu Absolwentów Polskich Szkół budowy szkoły w stolicy tego kraju - Bamako

Również w 2002 roku trwały prace nad powołaniem Rady ds. Współpracy Organizacjami Pozarządowymi przy Ministrze Spraw Zagranicznych, która zainaugurowała swoje spotkania w styczniu 2003. Idea powołania Rady wiąże się dążeniem Ministra SZ do szerszego włączenia organizacji pozarządowych w działania rządu w obszarze polityki zagranicznej, ze szczególnym uwzględnieniem relacji RP z jej wschodnimi sąsiadami. W skład Rady weszły następujące organizacje:

- Caritas Polska
- Centrum Stosunków Międzynarodowych
- Fundacja im. Stefana Batorego
- Instytut Spraw Publicznych
- Polskie Stowarzyszenie "Dom Europejski"
- Stowarzyszenie "Pro Europa"
- Fundacja "Wiedzieć Jak"

Dobrowolne wpłaty na rzecz organizacji i funduszy wielostronnych

1. Fundusze Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka
 - Fundusz operacji terenowych w Federalnej Republice Jugosławii oraz Bośni i Hercegowinie
 - Fundusz na rzecz Programu Zwalczania Rasizmu i Dyskryminacji Rasowej
 - Fundusz na rzecz Ofiar Tortur
2. Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR)
3. Fundusz Powierniczy na rzecz Bezpieczeństwa Personelu NZ
4. Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża
5. Wspólny Program Narodów Zjednoczonych do spraw HIV/AIDS
6. Globalny Fundusz ds. walki z HIV/AIDS, gruźlicą i malarią (GFATM)
7. Program zwalczania ślepoty rzeczej w Afryce (APOC)
8. Fundusz Narodów Zjednoczonych Pomocy Dzieciom (UNICEF)
9. Światowy Program Żywnościowy (WFP)
10. Agencja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA)
11. Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM).
12. Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju - UNDP

Dane statystyczne

Polska, w miarę swych finansowych możliwości, dostarcza Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (Official Development Assistance - ODA) oraz Pomocy Rozwojowej (Official Aid - OA) krajom południa oraz krajom w procesie transformacji ustrojowej; od pięciu lat Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z innymi instytucjami sporządza też bilans świadczonej pomocy zgodnie z kryteriami DAC/OECD i regułami statystycznymi.

W ciągu czterech lat, do roku 2002, wartość polskiej pomocy rozwojowej systematycznie rosła, mimo problemów spowodowanych znaczącym spowolnieniem tempa wzrostu gospodarczego po roku 2000. W roku 2002 nastąpił spadek wartości świadczonej pomocy do poziomu 29,6 mln USD. Efekt ten jest po części statystyczny, wynika bowiem z całkowitego zrealizowania przedmiotu umowy dotyczącej kredytów preferencyjnych dla dwóch krajów Azji: Jemenu i Wietnamu, w części jednak wynika z problemów budżetowych, nie pozwalających na zrealizowanie programów pomocowych na poziomie z roku poprzedniego. Należy jednak dodać, że kłopoty te są jedynie przejściowe, gdyż gospodarka Polski nabiera w 2003 roku przyspieszenia. Także przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowoduje znaczący - bo rzędu 80 mln USD - wzrost środków przeznaczanych na pomoc rozwojową, które stanowiąc będą część składki do budżetu wspólnotowego.

Polska Pomoc Rozwojowa w latach 1998 - 2002 (w mln USD)

I. Oficjalna Pomoc Rozwojowa (ODA)	1998	1999	2000	2001	2002
Dwustronna:					
Europa	3,59	6,75	3,35	1,34	0,87
Afryka	1,71	1,05	0,90	0,67	0,64
w tym: na północ od Sahary	0,30	0,20	0,20	0,11	0,16
Afryka Subsaharyjska	1,00	0,70	0,60	0,56	0,48
Ameryka	0,30	0,25	3,42	0,29	0,13
w tym: Północna i Środkowa	0,20	0,10	0,10	0,17	0,01
Ameryka Południowa	0,10	0,20	3,40	0,12	0,12
Azja	8,08	6,59	5,13	28,40	7,35
w tym: Bliski Wschód	1,40	2,00	0,80	24,24	0,68
Azja Południowa i Środkowa	1,70	2,10	2,30	2,26	2,37
Daleki Wschód	2,70	1,10	1,50	1,90	4,30
Łącznie pomoc dwustronna	13,67	14,65	12,81	30,7	8,99
Wielostronna:					
ONZ i Agencje Wyspecjalizowane	2,79	3,21	3,10	2,68	2,47
Grupa Banku Światowego	1,59	1,36	1,64	2,00	1,32
Inne Agencje	0,68	1,10	11,01	0,16	1,59
Łącznie pomoc wielostronna	5,06	5,67	15,76	4,84	5,37
Łącznie ODA	18,75	20,32	28,57	35,54	14,37
II. Pomoc Oficjalna (OA)					
Bardziej zaawansowane kraje rozwijające się	0,07	0,15	0,10	0,08	0,06
Europa Sr. I Wschodnia/WNP	10,09	16,76	10,92	8,22	15,17
Łącznie OA	10,16	16,91	11,02	8,30	15,23
Łącznie ODA i OA	28,91	37,23	39,59	43,84	29,60

